

A pártszervezet és a szakmai vezetők együttműködése előfeltétele a jó eredménynek

Egy életveszélyes „jelszó” ellen küzdenek a kommunista vasutasok

Egy évvel ezelőtt olyan nézet terjedt el a szegedi vasutasok között is, amely szerint: »Ha utasítás szerint dolgozunk, megáll a vasút«. Példáztak rá nemelyek az ellenforradalom alatt és közvetlenül utána: »Lám, most nincsenek utasítások és meg is közlekedik a vasút«. Nem kérnek az utasok többet abból a »közlekedésből«, de

e megtévesztő jelszó mögött

nem is általában az évtizedek óta bevált szakmai gyakorlat ellen tiltakoztak, — nyilván utasítás nélkül nem lehet dolgozni —, hanem a kommunisták és pártönkivüliek által kezdeményezett vasútfeljesztő, forgalomgyorsító szakutasítások megszegésére »mozgósítottak«.

A szegedi vasúti pártszervezetek is határozottan és sikeresen felléptek a rendkívül káros, zavartkeltő és életveszélyes »vélemény« ellen. Igaz, akadhatnak olyan központi intézkedések, amelyek esetenként zavarják a helyi elgondolásokat, vagy esetleg szükségtelenek. Meggondolt, gyakorlati érvekkel, bíráló észrevételekkel azonban közös nevezőre lehet és kell is hozni az alábbi és felsőbb szervek elgondolásait. A vasutasok munkáját viszont szinte óraműpontosságnak kell jellemeznie és egy-egy alapvető rendelkezés meg nem tartása óriási veszéllyel jár, emberéletbe is kerülhet. Ezért van az, hogy a szakmai vezetés mellett a pártszervezetek állandóan a vasúti forgalom zavartalanosságának biztosításáról, a balesetek megelőzéséről, a szállító felekkel való együttműködésről tárgyalnak.

A példák egész sora

bizonyítja, ha az állomásokon a szolgálati vezetők és a pártszervezetek között megfelelő az összhang, akkor a munka jól megy. Ellenkező esetben — az utasítások semmibevétele, a nemtörődomségek nyomán a hibák sorozata csúszás a vasúti forgalom lebonyolításába. Nem kis dolgokról van szó! Egy-egy ünnep, felvonulás

alkalmával láthatják a szegedi emberek is, hogy mennyi vasutas lakik városunkban. Több ezer vasúti dolgozóra sok-sok ezer utas élete van bízva! Azonkívül az üzemek áruellátását, a kész termékek elszállítását végzi a vasút, amely a termelés ütemét is nagyban befolyásolja. A szállító felek a vasutasoktól

ésszerű munkát

— a vasutasok pedig gyorsabb ki- és berakodást várnak. Ha nem állítják időben a rakodási helyre a vasúti kocsikat, az akadályt jelent, viszont ha a kirakodást nem végzik el az értesítéstől számított két órán belül, akkor a kocsi forduló megtartásában, a vagonok kihasználásában visszaesés mutatkozik. A megnövekedett forgalomhoz kevés a második világháborúban rendkívül megcsappant kocsiparkunk — alépitményeink is eléggé elavultak már —, s az össze nem hangolt munka, »az utasítások meg nem tartása« fékezője gazdasági életünknek.

A szállító vállalatok kommunistái, s a vasutas elvtársak azért beszélnek meg egyre többször — de még nem elégszer! — hogyan lehet a közbejövő akadályokat együttesen elhárítani. »Házon belül« azonban, a szegedi MÁV Igazgatóság pártbizottsági ülésein, a taggyűléseken szinte rendszerint napirenden szerepel a pontosság, a fegyelem kérdése. Érdekes és elgondolkodtató tények látnak napvilágot. Nemrégiben az algyői állomásról »utasítás nélkül« elindult a 8461-es számú vonat Rókus felé. Vagyis vasutas nyelven »megszökött«. Ugyanakkor Rókusról már elindították az 1812-es személyvonatot. Az algyői állomás forgalmi szolgálattevője szerencsés észrevette a »vonatszökést« és még időben leállította a vonatot és visszatolta. Ha egy perccel később lép ki az irodából, akkor a vonat elment és az utasokkal telt 1812-sel összeütközik...! Mindezt az algyői állomás kommunistái, s vezetői nem

jelentették, csak egy »névtelen« levél útján jutott az igazgatóságnak a tudomására.

A hibák elhallgatása

újabb hibákat eredményezhet, — erre már rájöttek Algyőn is.

A szatymazi állomáson a váltó rosszul állt. Pest felől jött a 702-es gyorsvonat, de az állomás vasutasai »elfeledtek« a szabályzat, az utasítás megtartásáról, s ha a mozdonyvezető nem veszi észre időben a rossz váltóbeállítást, akkor...

A dorozsmai állomáson — ugyancsak a közelmúltban — a második vágányra beállítottak egy szerelvényt. Aztán »elfeledtek« róla. A 747-es hajnali személyvonatot nyugodtan kiindították az állomásról a második vágányon és a szürkületben bizony a mozdony nekiment az előtte vesztéglő szerelvénynek. Ez a baleset is szerencsés volt, hisz a vonat még nem gyorsult fel és »csak« néhány ablak tört ki...

Sem Szatymazon, sem Dorozsmán nincsen pártszervezet...

A Rókusai Állomáson Magyar József állomásfőnök szinte állandóan ott van a dolgozók között, kint a pályán, segít, ellenőriz, tanácsot ad. Verók Pál,

az állomás párttitkára

kitűnő szakember és szinte mindent megbeszélnek az állomásfőnökkel: nem is fordult elő semmi baj a Rókusai Állomáson, az ott dolgozók kitűnően teljesítik szolgálatukat!

Ime a felsorolt példák bizonyítják: ahol nincs jelen a párt, ott felüti fejét a nemtörődomség, a fegyelmezetlenség, és ebből súlyos károk keletkezhetnek. Viszont ha a kommunisták hozzáértően segítik a szakmai vezetőket, akkor a megfelelő összhang nyomán a munka eredményes lesz. Ilyen légkörben jó kedvvel végzik munkájukat a dolgozók, s elégedettek — ebben az esetben — az utazók. Azt szeretnék az emberek, hogy mindig, mindenütt így legyen.

Elkészül-e

a szegedi hírlapok bibliográfiája?

Megérdemli a támogatást a Szegeden megalakult tájbibliográfiai munkaközösség

Mindenki tudja, milyen becses saját maga előtt is az, amihez nehezen jutott hozzá. Mindenki, aki csak belekóstolt a tudományos kutatásba, tudja, hogy milyen nehéz megbízható, új adatokhoz jutni. Különösen nehéz akkor, hogyha azok csak részben találhatók meg könyvekben, mert folyóiratokban, sőt hírlapokban rejtőzködnék.

Egy középiskolai tanár a helyben létező irodalmi társaságokról többet akar tudni, mint amennyi a jelentések, egyéb könyvalakú forrásokból kiderül: folyóiratokhoz, hírlapokhoz kell fordulnia. Az is előfordulhat, hogy egyúttal ez lesz minden nyomtatásban megjelent anyag az illető társaságról.

Egy mérnök — aki a város valamelyik régebbi létesítményének felújításán dolgozik — nem rendelkezik az eredeti környezetre, a létesítmény jelentőségére vonatkozó, számára fontos adatokkal.

Árammal védik a könyveket

Könyvtárakban, archívumokban, amelyeket nedvesség ér, gyakran találkoznak az úgynevezett penészgombával — a könyvek, kéziratok és dokumentumok legveszélyesebb ellenségével. A könyvelősdiek kiirtására formálgatt használnak, amely viszont a papírváznat is rongálja.

Szovjet tudósok egy csoportja a könyv kártevőit ellen új védőszert talált fel. A tudósok megállapították, hogy a magasfrekvenciájú áram gyorsan fertőtleníti a papírt. Ehhez csupán az szükséges, hogy a könyvet állítsák két félemez közé és 10 percig tartásuk magasfrekvenciájú elektromágneses tér hatása alatt. A fertőtlenítésnek ez a módja nem tesz kárt sem a szövegben, sem pedig a papír anyagában.

— A közelmúltban méréseket végeztek a Bajkál-tóban és az eddig velt 1741 méter maximális mélységgel szemben 1940 métert is mértek, amely egyúttal a világ összes édesvízi tavainál észlelt rekordmélységet is jelenti.

kal. Tekintettel arra, hogy évtizedekre visszamenőleg műszaki dokumentációs tájékoztatást nem nyújtanak: maga kezd a kutatáshoz.

Egy postás dolgozó feladatul kapja: állapítsa meg, hogy mikor létesült Szegeden az első távíróállomás, derítse fel a megnyitás napját. Erről közlést csak véletlenül talál könyvekben.

A párt- vagy tanácsi apparátus dolgozója a termelés, a kulturális és politikai élet számos pontjáról nem kapnak másuttal tájékoztatást, csak hírlapokból.

Nem lenne megerősítő hasonló példák felsorakoztatása: kár tucat számba.

Egy kérdés azonban kívánczik már az eddigiek után is: vajon azt a rengeteg energiát, ami a párhuzamosan, külön-külön végzett munkában lényegében fölöslegesen vész el, nem lehetne-e megakartítani valamilyen formában?

De igen! Lehet is, kell is!

Össze kell fogni

az egy-egy vidéken, egy-egy tájegység területén működő intézményeknek és szakembereknek a táj bibliográfiájának elkészítésére. A tájbibliográfia felől minden — elsősorban — nyomtatott anyagot, ami a szóban forgó tájon jelent meg. Olyanokat is, amelyek nem az illető területen jelentek meg, de adatokat tartalmaznak róla. Végül ide sorolhatók a helyi szerzőkre, közéleti személyekre vonatkozó írások, akár a táj területén, akár másutt jelentek meg.

A Városi Somogyi Könyvtár és az Egyetemi Könyvtár néhány dolgozójának szervezőmunkája, találkozáva a szegedi szakemberek részéről megnyilvánuló érdeklődéssel és áldozatkészséggel, megkezdte az első eredményt: október 28-án megalakult a tájbibliográfiai munkaközösség Szegeden. — Az alakuló megbeszélésen húszan vettek részt. Elfogadták a könyvtárak által írásban előterjesztett működési tervet, s ennek alapján a munkaközösség tagjai először Szeged legtöbb évfolyamot megért hírlapjainak feldolgozásához, cédulázásához kezdenek hozzá.

Hírlapfeldolgozást országosan is kevés helyen végez-

nek. Ilyen alapos feldolgozó munkát pedig, ahogy a munkaközösség kíván dolgozni, csak a Debreceni Egyetemi Könyvtárban láttunk.

Meg kell mondanunk azt is, hogy tájbibliográfiai munkaközösség alakítására nem ez az első szegedi próbálkozás. Több próbálkozás megelőzte a mostanit, s minden előző kísérlet

az anyagi alapok hiánya miatt

bukott meg. Nem akarjuk a vállalkozást születése előtt eltemetni, de sok olyan veszedelem leselkedik mindenfelől, amely anyagi megalapozás nélkül, veszélyezteti az eredményt.

Maga az a tény, hogy a résztvevők semmiféle anyagi ellenszolgáltatást nem kapnak: lassíthatja, elodázhathatja, esetleg hosszú időre meg is állíthatja az előhaladást. Bár a munka természete olyan, hogy a gyorsabb áttemre ösztönzés inkább káros, mint hasznos, — mert növeli a pontatlanság esélyeit —, mégis bizonyos anyagi ösztönzést is kellene illetékes szerveinknek a résztvevők számára nyújtani.

A könyvtárakra lenne célszerű szervezettileg felépíteni a munkát, s a Somogyi Könyvtár, a Tudományegyetemi Könyvtár és az Orvosegyetemi Könyvtár egy-egy dolgozóját megbízni ezzel hivatali munkaként. A munkaközösség többi tagja részére pedig a végzett munka arányában lehetne honoráriumról gondoskodni.

A befektetett összeg feltételül

visszatérül a bibliográfiában.

Olyan segédeszköz készül előkészítéssel, amely sokkal több munkát takarít meg a jövő kutatói számára, mint amennyi az ösztönzésre szükséges összeg lenne. — A hírlaprepertórium pedig csak első lépése a tájbibliográfiának. A folyóiratok és önállóan megjelent művek feldolgozásával lesz csupán teljessé a munka. Az így elkészült teljes tájbibliográfia maga is hatalmas ösztönzést jelent a további tudományos kutatásra.

Liszt László

(201)

Egy másik szerelvény mögött Svejkkel találkozott és igyekezett kitérni előle, mert Svejk arca, ahogy Lukás főhadnagyrá nézett, világosan elárulta, hogy ennek az embernek sok minden nyúja a szívét és nagyon szeretne beszélni róla.

Svejk azonban egyenest odament hozzá: — Ichi melde gehorsam, kompanieordonane Svejk további parancsokért jelentkezik. Oberlajtnant úrnak jelentem alásan, hogy már kerestem az oberlajtnant urat a törzsvagonban. — Ide hallgasson Svejk — mondta Lukás főhadnagya, a legnagyobb mértékben elutasító és barátságatlan hangon. — Tudja, hogy hívják magát? Már elfelejtette, hogy minek neveztem? — Oberlajtnant úrnak alásatosan jelentem, hogy én az ilyesmiket nem felejttem el, mert én nem vagyok egy bizonyos Vasas nevű egyéves önkéntes. Ezzel együtt szolgáltam még régen a háború előtt a karlini kaszárnyában, és volt ott egy ezredes, akit úgy hívtak, hogy Flidler von Bumerang vagy Guberang.

Lukás főhadnagya önkéntelenül is elmosolyodott ezen a »guberangon«, és Svejk tovább mesélt:

— Oberlajtnant úrnak alásasan jelentem, hogy ez a mi ezredesünk fele olyan magas volt, mint az oberlajtnant úr, olyan köröskörösként viselt, mint a Lobkovic herceg, úgyhogy pont úgy nézett ki, mint egy majom, és amikor dühbe gurult, kétszer olyan magasra ugrott, mint amilyen magas volt, úgyhogy mi elneveztuk gumipapának. Akkoriban valami május elseje volt, és minélünk készültsgében kellett lenni, és előtte való este az ezredes úr nagy beszédet tartott nekünk az udvaron, hogy ezért holnap mindnyájunknak a kaszárnyában kell maradni és nem mehetünk ki, hogy szükség esetén legfelsőbb parancsra halomra lövellük azt az egész szocialista bandát. Ezért minden katona, akinek ma kimenője van és nem jön vissza a

kaszárnyába, hanem egészen holnapig kint marad, az hazaárulást követett el, mert az ilyen részeg pasas senkit se találhat el, mikor sortűz lesz, és még képes lenne a levegőbe lőni. Hát a Vasas egyéves önkéntes visszajött a szobába, és azt mondja, hogy a gumipapának mégiscsak volt egy jó ötlete. Nagyon igazat beszélt, mert holnap senkit se fognak beereszteni a kaszárnyába, úgyhogy a legjobban, ha vissza se jön az ember, és ezt ő, oberlajtnant úr, jelentem alásasan, meg is valósította, mint a pinyt. De ez a Flidler ezredes, kérem, ez egy olyan rohadt dög volt, isten nyugosztalja, hogy másnap összevissza járkált Prágában és keresett valakit, aki a mi ezredünkben ki mert lőni a kaszárnyából, és valahol a Lőportorony mellett szerencsésen össze is találkozott a Vasassal és mádjárt nekik: »Májt én adja neket, májt én megtanítja, májt én elbánja!« Még sok ilyesfélét beszélt és fülön fogta és cipelte befelé a kaszárnyába, és útközben még sok csínyaságot meg fenyegetést mondott neki, és folyton azt kérdezte tőle, hogy hogy hívják. Waschasch, Waschasch, majd te fogsz összezarni, én csupa öröklöt, hogy megfogtalak, majd én megmutatok neked den ersten Mai, Waschasch, Waschasch, most megvagy az enyim, pecsukni, szépen pecsukni! A Vasasnak már minden mindegy volt. Ezért amikor a Rozvaril-vendéglőhöz érték a Poricon, beugrott a kapu alá és elült az átjáróházban és elrontotta a gumipapának ezt a nagy örömet, hogy a fogdába dughatja őt. Az ezredes olyan dühös lett a szökése miatt, hogy dühében elfelejtette, hogy hogy hívják a delikvenst, és amikor bejött a kaszárnyába, elkezdett ugrálni a plafonig, mert alacsony plafon volt, és az ügyeletes nagyon csodálkozott, hogy az őreg mért kezd el hirtelen tört cseh nyelven beszélni és kiabálni: »Rezescht pecsukni, Rezescht nem pecsukni. Olmoscht pecsukni, Cinkesch pecsukni!« És így kinlódott az őreg nap után, és ki is rúkkoltatta az egész ezredet, de a Vasast, akiről mindenki tudott mindent, közben bedugták a betegszobára, mert fogtechnikusi volt. De aztán a mi ezredünkben egy katonának sikerült egyszer leszúrni egy dragonyost a Buck-kocsiban, mert ez az ő szeretője után járt, és akkor minket négyoszögbe állítottak, mindenkinek ki kellett

jönni, a maródiaknak is, aki nagyon maródi volt, azt ketten tartották. Úgyhogy hiába volt minden, a Vasasnak is ki kellett rúkkolni az udvarra, és ott felolvasták nekünk az ezredparancsot, körülbelül olyan értelemben, hogy a dragonyosok is katonák és tilos őket leszúrni, mert ő, a mi kriegskamerádjaik. Egy önkéntes fordította és az ezredes közben meresztette a szemét, mint egy úgrás. Előbb végigment az arcvonala előtt, aztán hátulról ment, megkerülte az egész négyoszöget, és egyszerre csak felfedezte a Vasast, aki akkora volt, mint egy hegy, úgyhogy, oberlajtnant úr kérem, borzasztóan komikus volt, amikor becipelte őt a négyoszög közepébe. Az önkéntes abbahagyta a fordítást, a mi ezredesünk meg elkezdett ugrálni a Vasas előtt, mint egy kutya a lóra, és közben azt ordította: »Ugye megvagy, mégse nem szöklöt meg nekem, most megint mondaní fogsz, hogy egy, Waschasch, én meg mindig mondom! Rezesch, Cinkesch, Olmosch, ez itten Waschasch, ez a sivány Waschasch, majd én adja neked Olmosch, Cinkesch, Rezesch, te Mistvieh, du Schwein, du Waschasch!« Aztán rászórt egy hónapot, de két hét múlva valahogy megfájdult neki a foga, és eszébe jutott, hogy a Vasas fogtechnikusi, úgyhogy kihozatta a fogdából a maródiszobába és ki akarta húzni vele a fogát, és a Vasas húzta neki vagy félóra hosszat, úgyhogy az őreg vagy háromszor felmották, de az őreg valahogy megszédült és elengedte a Vasasnak a másik két hetet. Így van ez oberlajtnant úr kérem, amikor egy feljebbvaló elfelejt az alantasának a nevét, de egy alantasnak sohase szabad elfelejteni a feljebbvalója nevét, mint ahogy éppen ez az ezredes úr is mondta, hogy évek múlva se fogjuk elfelejteni, hogy volt egyszer egy Flidler nevű ezredesünk. Nem voltam talán túl hosszú, oberlajtnant úr kérem?

— Tudja, Svejk — felelte Lukás főhadnagya —, minél tovább hallgatom magát, annál erősebb lesz bennem az a meggyőződés, hogy maga egyáltalán nem tiszteli a feljebbvalóit. A katonáknak még évek múlva is csak jót szabad mondania egykori feljebbvalóiról.

Látszott, hogy Lukás főhadnagya kezd szórakozni.

— Oberlajtnant úrnak jelentem alásan —

vette át a szót Svejk, mentegetőző hangon — hisz ez a Flidler ezredes úr most már régen megvan halva, de ha az oberlajtnant úr kíváncsi, én csupa jókat fogok mondani róla. Olyan volt ő a katonához, oberlajtnant úr kérem, mint egy földreszállt angyal. Olyan jószágos volt, mint Szent Márton, aki mártónapi libákat osztogatott a szegényeknek és éhezőknek. Megfelelt a tisztí menzísiját, amit ebédre kapott, a legelső katonával, akivel az udvaron találkozott, és amikor már mind teleltük magunkat gombóccal, akkor grenadarmarst főzött nekünk menzísiba disznóhússal, és a hadgyakorlatokon, ott mutatkozott csak meg igazán a jósga. Amikor bevonultunk Dolni Královicébe, parancsba adta, hogy az ő számlájára igyuk ki az egész královicéi sörgyárat, és amikor névnapja vagy születésnapja volt, tejjelöl nyulat főzött az egész regimentnek szemesgombóccal. Olyan jószágos volt a legénységhez, oberlajtnant úr kérem, hogy egyszer...

Lukás főhadnagya könnyedén megcsapta Svejk fülét, s barátságos hangon így szólt: — Most már eredi, gazember, elég volt belőle. — Zum Befehl, Herr Oberleutnant! — Svejk megindult a vagonja felé, miközben a zászlóalj transzportja előtt, annál a vagonnál, amelyben a telefonfeszítést meg a drótokat tartották, a következő jelenet játszódott le: A vagon előtt őrszem állt, mert Ságner kapitány utasítására mindenkinek »felmüssig« kellett lennie. A transzport értékének megfelelően tehát őrszemek álltak mindkét oldalon, s »feldruff«-ot és »losung«-ot (a »felruff« a jelszó első, felszólító része, a »losung« a válasz rá) kaptak a zászlóaljiródról.

Aznap a feldruff ez volt: »Kappe« (sapka), a losung pedig: »Hatvan«! A telefonfeszítésnél álló ő, akinek ezt meg kellett jegyeznie, valami kolomeia lengyel volt; isten tudja, milyen véletlen folytán került a 91. ezredbe.

Persze nem is sejtette, hogy mi lehet az a »kappe«, de mivel volt benne némi mnemotechnikai tehetség, annyit megjegyzett, hogy »k«-val kezdődik, s ezért büszkén így válaszolt Dub főhadnagynak, aki aznap zászlóaljgyülelés volt, s a jelszót kérdező közlekedett hozzá: (Folytatjuk)